

Zanimive pripovedi profesorja Silvestra.

6. Strahovi.

(Konec.)

a boste pa spoznali, da res ne smemo vsake stvari, ki jo mi ne poznamo, vzeti za strah, vam povem še en primer iz življenja Jaka Strahopetca, kako si je ta človek po nepotrebem umišljaval prazne strahove.

Nekoč je obolel v sosednji vasi učitelj. Ko je zvedel zdravnik za njegovo bolezen, je poslal Jaka k njemu z nekimi zdravili in s sporočilom, da se jutri zdravnik sam oglasi, če ne bo bolniku odleglo.

Nesreča pa je hotela — ali pa je zdravnik sam to hotel, da bi Jaka spet doživel kak umišljen strah — da je moral Jaka spet šele na večer z doma. Pot do učitelja pa je vodila skozi gozd. Jaka se je seveda še obiral in pomišljal... Toda vedel je, da je zdravnik strog gospod, ki hoče, da se vse zgodi tako, kot on ukaže. Hočeš-nočeš: Jaka je moral oditi.

Domišljija mu je bila seveda kmalu vsa razgreta od strahov, in tako je bil že naprej prepričan, da ga bo srečala kaka pošast.

Komaj je bil sredi gozda, že je opazil kraj ceste strašno prikazen. Videl je, kako stoji za cesto mož-velikan. Glava mu je debela kot mernik, lasje razmršeni, in dolgi kodri mu padajo celo po obrazu. Obraz pa je rumenkasto-zelen, oči svetle kot dva žareča oglja, pa tudi ostalo telo se svetli v blede svetlobi. Prav posebno pošastne so pa orjaške roke, ki jih ima pošast razprostrte, kot bi hotela zdajzdaj planiti na Jaka. Sicer stoji prikazen mirno, le lasje ji opletajo nemirno okrog čela. Ah! In ti pritajeni glasovi, ki prihajajo od tam! Kako gredo skozi kosti in mozeg! Pošast grči, pa spet piha in vmes tako strašno zacvili, da se tedaj tudi Jaka ves trese. Spet ga oblije kurja polt, in zdi se mu, da mu odpovedujejo noge in roke. Pa saj že čuti, kako mu je roka izpustila palico, da je padla na tla. Tedaj je pa nekaj strašno zakričalo in planilo na Jaka.

Jaka pa — ne bodi len! — jo spet ubere po cesti nazaj, kar ga nesó noge. Nič ne obstane in nič se ne ozre, dokler ne priteče ves zasopljen domov naravnost v sobo k zdravniku. Zdravnik je seveda poznal njegove muhe, zato se mu ni prav nič začudil. Počakal je, da je fant prišel do sape, potem je pa smehljaje poslušal njegovo zgodbo o novem strahu. Ko je Jaka končal, mu je zdravnik rekel mirno: »Jaka, za nocoj imaš dosti. Pravzaprav bi te moral še enkrat poslati k učitelju, ker ga ne smem pustiti brez zdravil; ker pa vem, da tebe ne spravim več v noč, bom dobil koga drugega, da nese zdravila in sporočilo. Midva pa greva jutri prav ob tem času, kot si ti šel nocoj, na tisto mesto, da ti ondi dopovem in dokažem, da si ti velikanski tepec, ker vidiš strahove povesod, kjer jih ni in jih nikoli ne bo. Že nocoj bi ti sicer lahko razložil, odkod tista prikazen; ker pa vem, da bi mi ne verjel, bom rajši počakal do jutri.

Zdaj pa pojdi in večerjaj, potem pa mirno zaspí — bom že jaz nocoj varoval, da te živega ne snedó strahovi.«

Drugi dan v mraku sta šla res zdravnik in Jaka Strahopetec prav ob istem času in po isti poti, kot je šel Jaka dan prej sam. Kmalu sta bila na usodepolnem mestu. In prav kot včeraj je stala tudi ta večer pošast ob cesti, nič drugačna, kot jo je včeraj videl Jaka. Iznova ga je spreletel besen strah, in že je bil na tem, da bi jo bil ucvrl domov. Toda zdravnik ga je zgrabil za ramo in mu ukazal: »Jaka, stoj! Takih strahov se nama ni nič bati, pa naj jih pride tudi tisoč. Bodi miren in ne boj se! Počakaj malo, da se na lastne oči prepričaš, da tu ni drugega kot star, trhel parobek.«

Jaka je ubogal in boječe obstal. Zdravnik je vzel električno svetilko in posvetil pošasti pod nos. Lejte! Ob svetlobi se je pošast res izpremenila v star trš, ki je razpadal za cesto. Potem je pa posvetil zdravnik še okrog štora po tleh, prijel Jaka za roko pa mu kazal in razlagal:

»Viš, tukaj je tvoja palica, prav tako, kot si jo pustil včeraj.« Jaka palico pobere in vidi, da je res njegova.

»Tu le je pa tisti pošastni štor, ki se sveti v temi,« nadaljuje zdravnik. »Vzemi nož, pa ga odreži en kos.« Jaka uboga in drži kos trhla v roki. Zdravnik pa privije svojo svetilko, in glej, trhlo je bilo svetlo v Jakovi roki! Že ga hoče izpustiti, misleč, da se izpreminja v pošast. Zdravnik mu pa pravi:

»Norček, ne boj se! Ali nisi še nikdar videl, da se vedno tako svetlika trhel les ali pa staro meso ali pa gnile ribe? Če nisi prej vedel tega, vsaj zdaj si oglej! Povem ti pa tudi, odkod to pride. To povzročajo silno majhne živalice, ki jih imenujemo bakterije. Mnogo teh bakterij je čisto svetlobele barve. In taki svetli bakterije se kaj radi zaredijo v starem trnem lesu pa tudi v starem mesu in gnilih ribah. Zdaj si pa misli milijone in milijone takih bakterij na majhnem koščku lesa ali kjerkoli, potem ti bo pa umljivo, odkod ta svetloba. Ti bakterije tudi povzročajo, da se meso ali les vedno bolj razkrajajo, in s tem je seveda tudi svetloba vedno večja. V južni Ameriki — pravijo — da so včasih celo pokrajine svetle od takih bakterij, pravzaprav od drevja, ki se razkrajajo in gnije. Pa oglejva si še dalje to tvojo pošast!«

»Glej!« pri tem pokaže zdravnik Jaku po tleh, »tu je vse polno ptičjih odpadkov in perja tiste ptice, ki ji pravimo čuk. To nam zopet nekaj pove. Verjetno je namreč, da je hotela snoči tukaj prenočiti ta ptica in si je bila že izbrala ugodno ležišče na tem mestu, preden si ti prišel. Ko si jo pa zmotil v spanju, je seveda glasno pokazala svojo nevoljo. Zato je grčala in pihala in zdihovala, dokler ni padla tebi palica na tla. Tedaj pa se je tudi ona prestrašila, zakričala in odfrčala čez tebe, da si poišče drugod mirno nočišče.«

Jaka je kar zijal, dasi se mu je zdela razlaga gospoda zdravnika dosti umljiva.

»Zdaj mi je pa tudi jasno, odkod lasje na glavi tvoje namišljene pošasti,« še doda zdravnik. »Poglej!« — in spet sveti in pokaže zdravnik okrog parobka — »tod okrog in tu zgoraj na parobku samem je polno praproti, ki poganja iz štora. To praprot je vznemiril čuk, zbujen iz spanja; tebi se je pa zdelo, da so to lasje, ker ti je tako govorila tvoja prenapeta domišljija. In roke pošasti? Ali ne vidiš tu zadaj dveh smrekovih vej, ki objemata s svojo senco parobek, da se človeku res zdi ob medli svetlobi, kakor jo daje štor samemu sebi, kot da hoče nekdo planiti na človeka in ga objeti.«

Zdaj je Jaka razumel. Osramočen je spoznal, da se je spet osmešil s svojimi strahovi. Ali je bil pa ozdravljen za vselej, bi se ne upali trditi.

Tudi mi smo malo dvomeče gledali v gospoda profesorja, dasi smo mu drugače vse na besedo verjeli. Poznejše življenje nas je pa dovolj prepričalo, da je strah mogoč le eden — hudoben človek.

Anton Žužek:

Za mamico.

*Pri nas je huda žalost gost,
da nismo več veseli,
in v naših prsih rana žgè —
ne vem, kdaj se zaceli.*

*Več očka ne kramlja zvečer,
kot je nekdanje čase,
on Majdko devlje spat zvečer
in potlej ždi sam zase.*

*Ko je na paši prav lepo,
mi pride bridko, bolno:
pokleknem v travo med ovcé
in jokam v toplo volno.*

